

SIJOITUSPALVELUT – Sijoittajan Tietopaketti (päivitetty 3.1.2018)

Tämä liite koskee kaikkia Front Capital Oy:n Asiakkaille tarjoamia sijoituspalveluita ja rahoitusvälineitä.

Tähän asiakirjaan on koottu tietoa pääosin Front Capital Oy:n (jäljempänä ”Front Capital” tai ”Yhtiö”) tarjoamista sijoitus- ja oheispalveluista sekä niiden tarjoamiseen liittyvistä menettelytavoista ja sopimusehdoista. Asiakkaan kirjallinen sopimus muodostuu asiakkaan allekirjoittamista tai muuten todisteellisesti vahvistamista asiakaslomakkeista tunnistamisineen (Tunne Asiakas -dokumentaatio) ja toimeksiannon yhteydessä otettavasta kirjallisesta merkintäsitoumuksesta tai vastaavasta ostitoumuksesta sekä tästä Sijoittajan Tietopakettista. Tarkemmat palvelu- ja tuotekohtaiset tiedot sekä mahdolliset sopimusehdot annetaan tarvittaessa ennen palvelun tai rahoitusvälineen tarjoamista. Omaisuudenhoidosta solmitaan erillinen sopimus liitteineen (sisältäen mm. valittu yksilöity sijoitusstrategia). Tunne Asiakas -dokumentaatio ja tunnistaminen voidaan toteuttaa myös sähköisesti hyödyntäen luottolaitoksien ns. Tupas-tunnistamista.

Tässä asiakirjassa on käytetty tyypillisesti Arvopaperimarkkina- (746/2012, jäljempänä ’AML’), Sijoituspalvelulaissa (747/2012, jäljempänä ’Sipal’) sekä Sijoitusrahastolaissa (48/1999) käytettyjä määritelmiä. Sikäli kun tässä käytetyt määritelmät viittaavat niihin, ne ovat lyhennelmiä ja saattavat olla lakiin tai omaisuudenhoitosopimuksen Liitteen 1 kohdassa 2. määriteltyihin Markkinasääntöihin verrattuna puutteellisia.

Tässä asiakirjassa annetaan myös kuluttajalle kuluttajansuojalain mukaiset ennakkotiedot rahoituspalvelun etämyynnistä Suomen lainsäädännön mukaisesti, ks. erityisesti asiakirjan loppupuolella kohdassa; Asiakasneuvonta, kuluttajansuoja ja oikeussuojakeinot.

TIETOA FRONTISTA

Front Capital Oy, Y-tunnus 2045856-1, on Sijoituspalvelulain mukainen sijoituspalveluyritys, jonka toimilupa kattaa toimeksiantojen välittämisen ja toteuttamisen, liikkeeseenlaskun järjestämisen sekä

takaamiseen ja järjestämiseen liittyvät palvelut, omaisuudenhoidon, kaupankäynnin omaan lukuun, sijoitus-neuvonnan, sijoitustutkimusten ja rahoitusanalyysien tuottamisen, sijoituspalveluihin liittyvän valuutta-palvelun ja luoton myöntämisen sekä oheispalveluna rahoitusvälineiden säilytyksen. Toimilupansa perusteella Yhtiö tarjoaa pääasiallisesti omaisuudenhoito-palvelua sekä ns. strukturoitujen sijoitusratkaisujen toimeksiantojen välitystä ja toteutusta sekä sijoitus-neuvontaa. Lisäksi Yhtiö voi harjoittaa muuta toimi-lupansa mukaisiin toimintoihin verrattavaa tai niihin läheisesti liittyvää toimintaa.

Front Capital toimii myös samaan konserniin kuuluvan Front Varainhoito Oy:n (rahastoyhtiö) hallinnoimien sijoitusrahastojen salkunhoitajana. Front Varainhoidon toimilupa kattaa muun muassa sijoitusrahastotoiminnan ja siihen olennaisesti liittyvän toiminnan. Soveltuvin osin tässä tietopakettissa tarkoitetaan rahastoyhtiötoiminnan yhteydessä Yhtiöllä myös tai vaihtoehtoisesti Front Varainhoito Oy:tä.

Yhtiön kotipaikka on Helsinki. Yhtiön ja sen sidonnaisasiamiesten toimintaa valvoo Finanssivalvonta, puhelin (vaihe) 010 831 51 ja www.finanssivalvonta.fi, PL 103, 00101 Helsinki.

Yhtiö palvelee asiakkaitaan suomeksi ja mahdollisuuksien mukaan myös ruotsiksi ja englanniksi.

Yhtiön edustajan kanssa käydyt sijoituspalveluihin liittyvät puhelinkeskustelut ja sähköiset viestit tallennetaan ja säilytetään Sipal 10 luvun 12 §:n edellyttämällä tavalla vähintään viisi vuotta. Yhtiö voi käyttää niitä mm. todisteina mahdollisten riitaisuuskien ratkaisemisessa. Yhtiön tulee luovuttaa tallenteet toimivaltaiselle valvovalle viranomaiselle tämän pyynnöstä ja puhelu- ja viestintätallenteet toimitetaan pyynnöstä asiakkaalle.

Sidonnaisasiamiehet

Front Capital Oy voi tarjota palvelujaan käyttämällä Suomeen rekisteröityjä Sipal 7 luvun 6 §:ssä tarkoitettuja sidonnaisasiamiehiä, jotka on rekisteröity Finanssivalvonnan julkiseen asiamiesrekisteriin. Lisäksi Yhtiö pitää omilla kotisivuillaan (ks. www.front.fi; valitse sivun alareunasta ”Käyttöehdot ja muu info”) ajantasaista listaa yhteystietoineen sidonnaisasiamiehistä. Front Capital Oy:n sidonnaisasiamiehet toimivat yhtiön lukuun ja vastuulla eikä Asiamiehellä ole oikeutta toimia muiden sijoituspalveluyritysten kuin Yhtiön lukuun.

Front Capital Oy:n sidonnaisasiamiehet voivat tarjota SipaL:ssa tarkoitettuja seuraavia sijoitus- ja oheispalveluja:

- 1) vastaanottaa ja välittää sijoitus- ja oheispalveluihin tai rahoitusvälineisiin liittyviä asiakkaiden ohjeita ja toimeksiantoja;
- 2) välittää rahoitusvälineitä asiakkaille;
- 3) antaa Yhtiön ja sen edustamien yritysten tarjoamia sijoitus- ja oheispalveluja tai rahoitusvälineitä koskevaa neuvontaa asiakkaille;
- 4) markkinoida Yhtiön ja sen edustamien yritysten tarjoamia sijoitus- ja oheispalveluja asiakkaille.

Vakuutusasiamiestoiminta

Front Capital Oy toimii myös vakuutusedustuksesta annetun lain mukaisena asiamiehenä. Vakuutusasiamiestoiminnan osalta yhtiön valvova viranomainen on Finanssivalvonta. Vakuutusedustuksesta annetun lain mukaiset tiedot asiamiehestä annetaan osoitteessa www.front.fi – valitse sivun ala-reunasta ”Käyttöehdot ja muu info”.

YHTIÖN TIEDONSAANTIOIKEUS JA HUOLELLISUUSVELVOITE

Asiakas on tietoinen Yhtiön velvollisuudesta hankkia riittävät tiedot asiakkaan luotettavaan tunnistamiseen ja tuntemiseen sekä rahanpesun- ja terrorismin rahoittamisen estämiseen. Yhtiön on lisäksi tunnistettava asiakkaan edunsaaja ja asiakkaan lukuun toimiva.

Jos Yhtiöllä on huolellisuusvelvoitteen täytettyään tai muutoin syytä epäillä omaisuuden laillista alkuperää, käyttöä terrorismin rahoittamiseen taikka sisäpiiritiedon väärinkäyttöä tai muuta markkinoiden väärinkäyttöä, sillä on lain mukainen selonotto- ja ilmoitusvelvollisuus sekä niistä seuraava muu mahdollinen toimintavelvollisuus. Yhtiö ei tällöin vastaa näistä toimenpiteistä Asiakkaalle mahdollisesta aiheutuvista taloudellisesta vahingosta, jos Yhtiö on noudattanut sellaista huolellisuutta, jota siltä olosuhteet huomioon ottaen voidaan kohtuudella vaatia.

ASIAKASLUOKITTELU, SOVELTUVUUSARVIOINTI JA -LAUSUNTO

SipaL:n mukaan sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava asiakkaalle tämän luokittelusta ei-ammattimaisesti asiakkaaksi, ammattimaisesti asiakkaaksi tai hyväksyttäväksi vastapuoleksi.

Asiakkaan luokituksella on vaikutusta sijoittajansuojan laajuuteen, sovellettavaksi tuleviin menettelytapasääntöihin sekä Yhtiön informointivelvollisuuden laajuuteen asiakkaalle SipaL 10 luvun 1 §:n mukaisesti. SipaL:n mukaan asiakkaalla on oikeus pyytää luokittelun muuttamista, jota koskeva hakemus on tehtävä kirjallisesti. Luokittelun muuttamisella voi olla vaikutusta sijoittajansuojaan ja menettelytapasääntösten soveltamiseen.

Front Capital on sijoittajien korvausrahaston jäsen. Eiammattimaiset asiakkaat kuuluvat Sijoittajien korvausrahaston suojan piiriin.

Sijoittajien korvausrahasto korvaa sijoittajalle aiheutuneet menetykset silloin, kun rahaston jäsen ei ole suorittanut suojan piiriin kuuluvan sijoittajan selviä ja riidattomia saatavia sopimuksen mukaisesti. Yhdelle sijoittajalle maksettavan korvauksen määrä on 90 % sijoittajan yhdeltä sijoituspalveluyritykseltä olevan saatavan suuruudesta, kuitenkin enintään 20 000 euroa. Korvausrahaston suoja ei kata sijoitusrahasto-toimintaa. Rahasto ei korvaa arvopaperin kurssin laskusta tai vääristä sijoituspäätöksistä johtuvia tappioita, vaan asiakas vastaa omien sijoituspäätöksensä tai hänen lukuunsa sopimuksen perusteella tehtyjen sijoituspäätösten seurauksista täysimääräisesti.

Soveltuvuusarvioinnilla tarkoitetaan sijoitusneuvonnan ja omaisuudenhoidon yhteydessä prosessia, jossa kerätään tietoja asiakkaasta ja sen jälkeen arvioidaan tietyn rahoitusvälineen soveltuvuutta kyseiselle asiakkaalle.

Sijoituspalvelulain ja Finanssivalvonnan määräysten ja ohjeiden mukaan Front Capitalin on tarjotessaan omaisuudenhoitoa ja sijoitusneuvontaa hankittava eiammattimaiselta asiakkaalta soveltuvuusarvioinnin tekemistä varten riittävät tiedot asiakkaan tai sen edustajan sijoituskokemuksesta ja -tietämyksestä sekä lisäksi riittävät tiedot asiakkaan taloudellisesta asemasta ja sijoitustavoitteista, jotta Yhtiö voi suositella asiakkaalle soveltuvia rahoitusvälineitä ja palveluita.

Soveltuvuusarvioinnin tarkoituksena on antaa Front Capitalille mahdollisuus toimia asiakkaan etujen mukaisesti. Tämän vuoksi on tärkeää, että asiakas antaa lomakkeessa ajantasaiset ja oikeat tiedot ja Yhtiöllä on oikeus luottaa asiakkaan antamiin tietoihin. Asiakas sitoutuu ilmoittamaan tiedoissaan tapahtuvista olennaisista muutoksista.

Yhtiöllä on oikeus luottaa asiakkaan antamiin tietoihin. Front Capital voi antaa tiedot tätä asiakirjaa koskevista olennaisista muutoksista myös Internet-sivuillaan.

Asiakkaan aloitteesta tapahtuva toimeksiannon toteuttaminen tai välittäminen ei edellytä asianmukaisuusarvioinnin tekemistä silloin, kun kyseessä on ns. yksinkertainen rahoitusväline, kuten sijoitusrahastodirektiivin mukaisen rahasto-osuuden merkintä. Näissä niin kutsutuissa ”execution only”-palveluissa Front Capital ei tavallisesti arvioi, onko yksinkertainen rahoitusväline asiakkaalle soveltuva, eikä myöskään sitä, onko asiakkaalla riittävä sijoituskokemus ja tietämys ymmärtää kaikki yksinkertaiseen rahoitusvälineeseen liittyvät riskit. Front Capital ei myöskään yleensä riittämättömien asiakastietojen johdosta arvioi, kuuluuko asiakas rahoitusvälinettä koskevaan asiakaskohderyhmään.

Kutakin tuotetta tai palvelua koskeva toimeksianto edellytetään ei-ammattimaiselta asiakkaalta kirjallisena tai hyväksytyllä tavalla sähköisenä vahvistuksena ennen toimeksiannon toteuttamista.

Toimeksiantona pidettävään merkintälomakkeeseen tai vastaavaan ostitoumukseen sisällytetään soveltuvuuslausunto, jossa yksilöidään jokaisesta Frontin tarjoamasta tuotteesta Yhtiön johdon hyväksymä markkinointimateriaali. Se sisältää perustiedot myös tuotteen tai palvelun riskeistä ja sen soveltuvuudesta eri asiakasryhmille.

Asiakkaan ei tule tehdä toimeksiantoa tutustumatta huolellisesti markkinointimateriaaliin ja arvioimatta huolellisesti tuotteen tai palvelun soveltuvuutta itselleen.

Mikäli toimeksiantoa ei poikkeuksellisesti voida ottaa vastaan tai välittää kirjallisesti, tässä tarkoitettu informaatio vahvistetaan ei-ammattimaiselle asiakkaalle puhelimitse ja viipymättä esteen poistuttua edellytetään asiakkaalta kirjallista tai sähköistä toimeksiantoa tai toimeksiannon vahvistamista.

ASIAKASVAROJEN KÄSITTELY

Yhtiö noudattaa lainsäädännössä edellytetyjä vaatimuksia ja toimenpiteitä (Sipal 9 luku) erottaakseen asiakkaiden rahoitusvälineet ja rahavarat (asiakasvarat) omista varoistaan ja toisten asiakkaiden varoista sekä muutoin asiakasvarojen säilyttämiseksi ja käsittelemiseksi luotettavalla tavalla. Asiakasvarat säilytetään Yhtiön nimiin asiakkaiden lukuun avatuilla lain edellyttämällä asiakasvaratileillä

erillään Yhtiön rahavaroista suomalaisissa talletuspankeissa tai Asiakkaan nimissä olevalla tilillä tai rahasto-osuusrekisterissä. Yhtiöllä on käytössä varojen hallinnointia varten tietotekniset järjestelmät, joissa varat ovat erotettuna kunkin asiakkaan osalta erikseen ja lisäksi käytössä on erilaisia säännöllisesti tehtäviä täsmäytyksiä, joilla pyritään varmistamaan asiakkaan varojen kulloinenkin oikea tilanne. Kolmannen osapuolen säilytyksessä olevat asiakasvarat kuuluvat Sijoittajien Korvausrahaston suojan piiriin. Yhtiö ei vastaa huolellisesti valitun kolmannen osapuolen toimista tai laiminlyönneistä. Omaisuudenhoitoasiakkaiden asiakasvarat säilytetään Yhtiön valitseman talletuspankin ja säilytysyhteisön toimesta.

KANNUSTIMET

Front tarjoaa sijoitusneuvontaa sijoituspalvelulain määrittelemällä tavalla ei-riippumattomana toimijana.

Front tarjoaa myös yhteistyökumppaneiden liikkeenlaskemia tai tarjoamia rahoitusvälineitä ja muita sijoitustuotteita, mutta sijoitusneuvonta perustuu rajoitetumpaan analyysiin eikä Front tarjoa säännöllistä soveltuvuusarviointia rahoitusvälineistä muutoin kuin sijoitusneuvonnan yhteydessä pääasiassa kyseistä sijoitusta koskien. Front voi sijoitusneuvonnan yhteydessä vastaanottaa kannustimia kolmannelta osapuolelta tai maksaa kannustimia. Kannustimien tarkoitus on parantaa asiakkaalle tarjottavan palvelun laatua. Tämä laadun parantaminen arvioidaan ja dokumentoidaan Yhtiössä kiinnittäen huomiota oikeasuhteisuuden, palvelun laadun parantumiseen tai muun asiakkaan saaman edun määrittelyyn sekä palvelun aiheuttamiin kustannuksiin. Mahdollisista kannustimista informoidaan ennen sijoitus- tai oheispalveluiden tarjoamista asiakkaille lain edellyttämällä tavalla ja vähintään vuosittain suoritetaan lisäksi jälkikäteinen informointi, mikäli kannustimien määrää ei ole pystytty etukäteen tarkasti määrittämään.

Kannustimien mahdollinen maksaminen tai vastaanottaminen ei saa johtaa yhtiön ja asiakkaan välisten eturistiriitatilanteiden syntymiseen tai puolueelliseen tai asiakkaan edun vastaiseen toimintaan.

ASIAKKAAN VASTUU

Sijoitustoimintaan liittyy aina taloudellinen riski. Ennen sijoituspäätöksen tekemistä asiakkaan on syytä tutustua huolellisesti sijoitusmarkkinoihin, rahoitusvälineisiin ja erityisesti niiden riskeihin, sijoitustoiminnan verotuksellisiin vaikutuksiin sekä sijoitustoimintaa koskevan sopimuksen tai ehtojen sisältöön.

Asiakkaan tulee kiinnittää huomiota siihen, että sijoituspalveluun liittyvät kustannukset heikentävät sijoitustuottoa, että historiallinen arvonkehitys ei ole tae tulevasta vastaavasta kehityksestä ja että sijoituksesta voi koitua tappiota tai sijoituksen epälikvidisyys voi vaikeuttaa tai tietyssä aikana estää sijoituksen realisoinnin. Sijoittajan tulee tarvittaessa konsultoida sijoituspäätöksissään omaa vero- tai liiketoimintaneuvojaansa.

Front Capital vastaa siitä, että asiakkaan sekä rahoitusvälineiden ja sijoituspalveluiden soveltuvuusarviointi sekä tarjottavat sijoituspalvelut on toteutettu huolellisesti ja asiantuntevasti. Asiakas vastaa sijoitustoiminnan taloudellisesta tuloksesta sekä sijoitustoiminnan vaikutuksesta verotukseensa. Asiakas on tietoinen siitä, että sijoituspäätöstä ei voida perustaa pelkästään Rahoitusvälinettä koskevaan yksittäiseen markkinointidokumenttiin, vaan Rahoitusvälinettä koskeviin tietoihin kokonaisuudessaan.

Asiakkaalla ei ole oikeutta perua antamaansa toimeksiantoja tai ohjetta, koska sen perusteella on jo voitu tehdä sitoumuksia. Asiakas voi kuitenkin tiedustella toimeksiannon tai ohjeen peruuttamista vastaavalla tavalla kuin toimeksianto tai ohje annettiin siltä osin, kun sen perusteella ei ole tehty asiakasta tai Front Capitalia sitovia toimenpiteitä tai sitoumuksia. Yhtiön palveluita koskevilla sopimuksissa määritetään sopimuksen irtisanomisehdot erikseen.

TARJOTTAVISTA SIJOITUSPALVELUISTA

Toimeksiantojen välitys ja toteutus

Front Capital voi myydä tai tarjota sijoituskohteiksi Front Varainhoito Oy:n hallinnoimia sijoitusrahastoja sekä muun muassa yhteistyökumppaneidensa liikkeeseenlaskemia strukturoituja tuotteita, tai muita rahoitusvälineitä tai sijoituskohteita. Kaikkia yksittäisiä sijoituskohteita koskevat ehdot on kuvattu kutakin sijoituskohteita koskevassa markkinointimateriaalissa

ja muissa asiakirjoissa, jotka Yhtiö toimittaa asiakkaalle ennen mahdollista merkintää.

Jälkimarkkinakelpoisten sijoituskohteiden liikkeeseenlaskun jälkeen Yhtiö informoi strukturoidun tuotteen indikatiivisesta jälkimarkkinahinnasta internetsivuillaan www.front.fi valitsemalla ”Strukturoidut tuotteet” ja hakemalla sijoituskohteen nimellä tai muulla tunnistetiedolla haluttua sijoituskohteita.

Front-sijoitusrahastojen avaintietoesitteet ja rahastojen säännöt sekä muuta rahastokohtaista tietoa (mukaan lukien tuottohistoria ja riskiluvut) annetaan internetsivuilla www.front.fi valitsemalla ”Varainhoito” ja haluttu rahasto.

Yhtiö ottaa vastaan toimeksiantoja ja Asiakkaan ohjeita tai ilmoituksia pääsääntöisesti kirjallisesti. Kaikki toimeksiannot, ohjeet ja muut ilmoitukset, jotka on sovittu tehtäväksi kirjallisesti, on annettava kirjeitse, sähköpostitse tai telefaksilla Osapuolten sopimuksessa, asiakasyhteistyötiedoissa, merkintälomakkeessa tai vastaavassa ilmoittamiinsa osoitteisiin. Yhtiö ei ota vastaan toimeksiantoja tai muuta ohjeistusta puhelimitse, ellei erikseen näin sovita esim. toimenpiteen kiireellisyyden tai teknisen ongelman johdosta. Näin erikseen sovittaessa edellytetään, että puhelu nauhoitetaan ja pääsääntöisesti edellytetään jälkikäteistä vahvistusta toimeksiannosta, ohjeesta, ilmoituksesta tai Asiakkaan lukuun suoritetusta toimenpiteestä.

Front Capitalin hallitus on vahvistanut Yhtiön toimeksiantojen toteuttamista koskevat periaatteet, jotka löytyvät internetsivuilla www.front.fi ja valitsemalla sivun alareunasta ”Käyttöehdot ja muu info”. Periaatteiden mukaisesti asiakkaan toimeksiantojen toteutuksessa pyritään aina asiakkaan kannalta parhaaseen mahdolliseen lopputulokseen kokonaisuus arvioiden.

Sijoitusneuvonta

Sijoitusneuvonnalla tarkoitetaan yksilöllisen suosituksen antamista asiakkaalle tiettyä rahoitusvälinettä tai sijoituskohteita koskevaksi liiketoimeksi. Front Capital tarjoaa valikoiduille asiakkaille sijoitusneuvontaa mm. tarjoamiinsa sijoitusrahastoihin, strukturoituihin tuotteisiin tai muihin rahoitusvälineisiin tai sijoituskohteisiin liittyen.

Sijoitusneuvontapalvelu voi sisältää asiakkaan tuotteiden tai sijoituskohteiden salkun analyysin ja sijoitusneuvoja annetaan asiakkaan sijoitustavoitteiden ja yksilöllisten taloudellisten olosuhteiden perusteella.

Lopulliset sijoituspäätökset tekee aina asiakas itse. Yleisluontoiset suositukset, markkinointi ja tuotteiden tai palvelujen esittely ei ole sijoitusneuvontaa.

Omaisuudenhoito

Asiakas ja Front Capital tekevät omaisuudenhoitoa koskevasta palvelusta omaisuudenhoitosopimuksen, jolla asiakas antaa Front Capitalille oikeuden omaisuutta koskeviin sijoitustoimenpiteisiin sopimuksessa tarkemmin kuvatuin ehdoin (ns. täyden valtakirjan tai konsultatiivinen omaisuudenhoito). Sopimuksessa ja sen liitteissä määritetään hoidettavaksi sovittu omaisuus ja mm. sitä koskeva sijoitusstrategia.

RAHOITUSVÄLINEISTÄ JA NIIDEN RISKEISTÄ

Seuraavassa on kuvattu yleisimpiä rahoitusvälineitä tai sijoituskohteita ja niihin sekä sijoittamiseen yleisemmin liittyviä riskejä. Kuvaus ei ole tyhjentävä eikä se sisällä kaikkia mahdollisia riskejä, joita rahoitusvälineisiin ja sijoittamiseen liittyy. Alussa on kuvattu useimpia rahoitusvälineitä koskevia ja/tai yleisimpiä riskejä ja sitten käsitelty joitakin rahoitusvälinekohtaisia erityisiä riskejä.

Liikkeeseenlaskijariski toteutuu silloin, kun sijoitustuotteen liikkeeseenlaskija (esim. yhtiö, jonka osakkeeseen tai velkakirjaan sijoitetaan tai strukturoidun tuotteen liikkeeseenlaskijapankki) ei pysty vastaamaan sitoumuksistaan eli maksamaan sijoitustuotteen pääomaa tai tuottoa sijoittajalle ja sijoittaja voi menettää sijoituksensa kokonaan tai osittain. Sijoittajan tulee siis sijoituspäätöstä tehdessä ottaa huomioon liikkeeseenlaskijan vakavaraisuus ja siihen liittyvä riski.

Valuutariski liittyy aina vieraan valuutan määräisiin sijoituksiin ja voi vaikuttaa merkittävästi kokonaistuottoon. Esimerkiksi osakkeen kurssi voi nousta, mutta noteerausvaluutan heikentyessä euroa vastaan osakkeen myynnistä saatava euromääräinen tuotto heikkenee. Vaikka sijoitustuotteen noteerausvaluutta olisikin euromääräinen mutta siihen sisältyy muun valuutan määräisiä sijoituksia (esim. sijoitusrahaston tai ETF:n kohde-etuuskina) eikä niitä ole valuuttasuojattu, sijoitustuotteessa on valuuttariskiä.

Markkinariskillä tarkoitetaan yleensä sijoitustuotteen hinnanvaihteluun liittyvää riskiä ja mahdollisesti kaupankäynnin tehokkuuteen (likviditeettiin) liittyvää riskiä. Hinnanvaihteluun vaikuttaa sekä markkinoiden yleinen kehitys että tiedot yhtiön tai muun kohde-etuuden menestykseen ja arvonkehitykseen vaikuttavista seikoista. Riskiin voi vaikuttaa mm. alueellinen tai poliittinen riski, toimiala, lainsäädännön muutokset sekä mm. liikkeeseenlaskettujen kohde-etuuskien määrä ja omistuksen jakautuminen. Sijoitustuotteen historiallinen arvonkehitys ei ole tae tulevasta arvonkehityksestä.

Markkinariski voi näyttäytyä myös korkoriskinä, joka tarkoittaa sitä, että arvopaperin, erityisesti joukko-velkakirjan, suhteellinen arvo heikkenee tyypillisesti korkotason nousun seurauksena ja laina-ajasta riippuen. Vastaavasti korkotason lasku puolestaan lisää korkosijoituksen arvoa.

Ajoitusriskillä kuvataan sitä, että jälkikäteisesti tarkasteltuna sijoituksen mahdollinen arvonheilahtelu aiheuttaa sijoitushetkestä riippuen olennaisia eroja tuottokehitykseen. Ajallisesti lyhyetkin erot saattavat aiheuttaa olennaisen muutoksen sijoitustuottoihin.

Hajautusriskillä (hajauttamattomuusriskillä) kuvataan sijoitusten vähäisen hajauttamisen lisäämää riskisyyttä. Hajauttamisella voidaan tarkoittaa esimerkiksi maantieteellistä, eri riskityyppien sijoitustuotteiden tai toimialojen välistä hajauttamista. Yleisesti myös ajallisen hajauttamisen oletetaan pienentävän sijoitusriskiä (ajoitusriski).

Likviditeettiriski voi realisoitua tilanteessa, jossa sijoittaja haluaa myydä sijoitustuotteen, mutta sille ei löydy ostajaa tai tarjottava hinta ei vastaa sijoittajan odottamaa arvoa. Likviditeettiin liittyvä riski on erityisen suuri noteeraamattomissa tuotteissa.

Selvitysrisiki kuvaa sitä, että toimeksianto ei toteudu tarkoitetulla tavalla lainkaan (esim. kaupan vastapuolen maksuvaikkeuksien takia) tai se viivästyy, josta voi aiheutua likviditeetti- tai kurssiriskiä. Esimerkiksi myyjä ei saa tuotteesta kauppahintaa ajoissa eivätkä suunnitellut jatkosijoitukset onnistu tai kauppa peruuntuu ja tuotteen hinta on tippunut selvitysjakson aikana.

Palkkioriski kuvaa sitä, että tuotteen erääntyessä tai realisoitaessa muuten (tyypillisesti jälkimarkkinoilla, jolloin voi toteutua myös likviditeettiriski) aiheutuu kustannuksia, jotka heikentävät sijoituksen tuottoa tai pienentävät takaisinmaksettavaa pääomaa.

Erityisesti ulkomaisiin tai harvinaisiin rahoitusvälineisiin saattaa liittyä poikkeavia tai yllättäviä taloudellisia, juridisia, verotuksellisia, poliittisia tai muita riskejä.

Kehittyvien markkinoiden tuotteisiin sijoittamista voidaan pitää muita sijoituksia riskipitoisempänä, sillä näille markkinoille voi olla tyypillistä vakiintumaton toimintaympäristö ja lainsäädäntö, poliittiset riskit, valuuttakurssien voimakkaat heilahtelut, vastapuoliriskit sekä markkinoiden alhaisempi likviditeetti.

Ennen sijoituspäätöksen tai palvelusopimuksen tekemistä sijoittajan tulee perehtyä rahoitusvälineitä tai sijoituskohdetta koskeviin ehtoihin, ominaisuuksiin ja niistä aiheutuviin velvollisuuksiin, jotta sijoittaja voi ymmärtää rahoitusvälineisiin ja palveluun liittyvät riskit ja mahdolliset vaikutukset sijoittajan taloudelliseen asemaan.

Strukturoidut tuotteet

Strukturoiduilla tuotteilla tarkoitetaan yleensä joukkovelkakirjalainapohjaisia sijoituksia, jotka koostuvat kahdesta osasta: vähäriskisemmästä korkokomponentista ja riskillisemmästä johdannaiskomponentista tai muusta riskipitoisesta osasta. Tuotteiden voimassaoloaika on yleensä useamman vuoden mutta osa tuotteista voi erääntyä aikaisemmin markkinamuutoksen johdosta tuotteen kulloistenkin ehtojen mukaan. Tuotteiden liikkeeseenlasku ja kaupankäynti toteutetaan pääsääntöisesti julkisen tai monikeskisen kaupankäynnin ulkopuolella. Tyypillisesti tuotteen liikkeeseenlaskija antaa tuotteen ostosta jälkimarkkinahinnan, jonka perusteella Asiakas voi halutessaan myydä tuotteen ennen sen erääntymistä. Kulloisenkin jälkimarkkinahinnan asiakas saa pyydettyessä Front Capitalilta ja sitova jälkimarkkinahinta on voimassa kulloinkin ilmoitetun rajoitetun ajan. Yhtiö voi julkaista myös viitteellisiä jälkimarkkinahintoja internetpalvelussaan. Front ei toimi tarjoamiensa strukturoitujen tuotteiden osalta sijoituspalvelulaissa mainittuna markkinatakaajana tai sisäisenä toteuttajana.

Strukturoitu tuote on sijoitustuote, jossa joukkovelkakirjalainan tuotto riippuu valitun kohde-etuuden kehityksestä. Kohde-etuus voi olla korko, valuutta, indeksi, osake, luottoriski, hyödyke, edellisten yhdistelmä tai muu lainan ehdoissa tarkemmin määritelty kohde-etuus. Yleisesti näkee käytettävän myös esim. nimitystä obligaatio, indeksilaina, sijoituslaina, sijoitustodistus, osaketodistus tai luottotodistus.

Markkinointinimi voi kuvata kohde-etuutta (esim. hyödykelaina) ja tyypillisesti todistus- liite tai sertifikaatti kuvaa pääomaturvaamatonta tuotetta. Tuotteen nimen perustella ei voi päätellä luotettavasti sen rakennetta tai ominaisuuksia.

Tuote voi olla pääomaturvattu tai pääomaturvaamaton. Pääomaturvatussa sijoitustuotteessa liikkeeseenlaskija maksaa eräpäivänä sovitun nimellismäärän takaisin riippumatta kohde-etuuden kehityksestä. Pääomaturva on voimassa vain, jos tuote pidetään eräpäivään asti ja koskee vain pääomaa, ei sijoittajan mahdollisesti maksamaa ylikurssia tai palkkioita. Pääomaturvaan voi liittyä myös ehtoja esim. siitä, että se ei ole voimassa kohde-etuuden hinnan muuttuessa määrätellyllä tavalla erityisen negatiivisesti.

Sijoittajan tulee ottaa huomioon myös muut tuottoon mahdollisesti vaikuttavat tekijät, kuten koronlaskuperusteet, osallistumisaste ja tuottokertoimet. Tuoton määrään voivat vaikuttaa myös emissiokurssi sekä mahdollisesti perittävä merkintä- tai myyntipalkkio. Mikäli strukturoitu tuote myydään ennen sen eräpäivää, voi sijoittajalle aiheutua pääomatappiota.

Erityiset riskit Strukturoituihin tuotteisiin liittyy aina liikkeeseenlaskijariski, joka koskee myös pääomaturvattuja tuotteita. Mahdollinen pääomaturva on voimassa vain sijoituksen erääntyessä.

Mahdollinen pääomaturva voi olla nimellispääoman turva, jolloin liikkeeseenlaskija maksaa tuotteen nimellispääoman takaisin kokonaisuudessaan tai ehtojensa mukaisesti (esim. 90 % nimellispääomasta) eräpäivänä (huom. aikaisemmin kuvattu liikkeeseenlaskijariski) riippumatta kohde-etuuden kehityksestä tai ns. ehdollinen pääomaturva, jolloin pääomaturva on voimassa vain kohde-etuuden rajatun negatiivisen kehityksen aikana. Tuotteissa, joissa pääomaturvaa ei ole, takaisinmaksettava pääoman suuruus on riippuvainen kohde-etuuden kehityksestä tai esimerkiksi kohde-etuusyhtiöissä mahdollisesti tapahtuvista luottovastuutapahtumista.

Strukturoituihin tuotteisiin liittyy likviditeettiriski ennen niiden erääntymistä ja jälkimarkkinahinta voi olla yksinomaan liikkeeseenlaskijan antaman noteerauksen varassa. Sitovat tai indikaatiiviset ostohinnat koskevat vain rajattua määrää, jolloin isompaa määrää myydessä hinnan arviointi on erityisen vaikeaa.

Strukturoidun tuotteen markkina-arvoon ennen erääntymistä vaikuttavat mm. tuotteen voimassaoloaika, korkotaso, jälkimarkkinoiden likviditeetti ja tyypillisesti liikkeeseenlaskijasta riippuvainen hinnoittelu sekä kohde-etuuden arvonmuutos tai esimerkiksi kohde-etuusyhtiöiden mahdolliset luottovastuutapahtumat.

Strukturoidun tuotteen kohde-etuus voi sisällyttää monia komponentteja ja tuotteen rakenne voi olla muita sijoituskohteita vaikeammin hahmotettavissa (rakenne- tai monimutkaisuusriski). Erityisesti tuotteen arvon kehitys ennen erääntymistä sekä ehdollisen pääomaturvan merkitystä voi olla vaikea hahmottaa. Tuotemäärittysten perusteella kohde-etuuden arvonmuutos voi vaikuttaa strukturoidun tuotteen arvoon positiivisesti tai negatiivisesti, jolloin esim. sijoituksen arvo voi tippua kohde-etuuden arvon noustessa. Strukturoituihin tuotteisiin liittyvää optio-luonnetta on kuvattu warranttien ja johdannaisten yhteydessä jatkossa.

Ns. autocall-ehto voi johtaa tuotteen lunastukseen ennen eräpäivää, jolloin sijoituksen tuottojakso keskeytyy. Liikkeeseenlaskijalla saattaa olla myös oikeus lunastaa sijoitus takaisin ennen aikaisesti poikkeuksellisissa kyseisen tuotteen tai liikkeeseenlaskijan velkakirjaohjelman ehdoissa etukäteen määritellyissä tilanteissa. Tuote voi ehtojensa mukaisesti kohde-etuuden kehityksen tai siihen liittyvän luottovastuutapahtuman perusteella erääntyä arvottomana tai merkintähintaa alemmalla arvolla, jolloin sijoittaja menettää sijoittamansa pääoman tai osan siitä.

Rahamarkkinatuotteet

Rahamarkkinatuotteisiin luetaan muun muassa valtion, kunnan, pankin tai muun rahoitusyhtiön sekä muiden yritysten ja yhteisöjen velkasitoumukset, sijoitustodistukset, yritystodistukset, kuntatodistukset ja rahamarkkinasijoitukset. Tuotteiden laina-aika on tyypillisesti 1 - 12 kuukautta.

Rahamarkkinatuotteet ovat pääsääntöisesti ns. nollakorkoisia todistuksia (diskonttopapereita), joiden haltijalle liikkeeseenlaskija maksaa todistukseen merkittynä eräpäivänä nimellisarvon. Nollakorkoisten rahamarkkinasijoitusten tuotto muodostuu hankintahinnan ja nimellisarvon (tai takaisinmyyntihinnan) erotuksena. Hankintahinta ja takaisinmyyntihinta saadaan diskonttaamalla nimellisarvo kyseessä olevalle ajalle noteerattavalla korkoprosentilla kaupan arvopäivästä eräpäivään.

Sopimuksen voi tarvittaessa myydä jälkimarkkinoilla. Takaisinosto tapahtuu ostohetken markkinahintaan.

Erityiset riskit Rahamarkkinatuotteiden riskitaso suhteessa muihin rahoitusvälineisiin on yleensä alhainen. Sijoituksen likviditeetti (rahaksi muutettavuus) on yleensä hyvä.

Rahamarkkinatuotteiden kuten muidenkin korkotuotteiden yleisimmät riskit voidaan jakaa korkoriskiin ja liikkeeseenlaskijariskiin (luottoriski). Luottoriskin merkitys korostuu korkotuotteissa, joissa liikkeeseenlaskijan luottoluokitus on alhainen.

Joukkovelkakirjalainat/Obligaatiot

Joukkovelkakirjalainat ovat valtion, kunnan, pankin tai muun rahoitusyhtiön sekä muiden yritysten ja yhteisöjen liikkeeseenlaskemia lainoja, joilla liikkeeseenlaskija lainaa yleisöltä varoja pitkäksi aikaa. Joukkovelkakirjalainan pääomalle maksettavan koron, muun mahdollisen tuottokomponentin ja pääoman takaisinmaksun ehdot määrittellään joukkovelkakirjalainan liikkeeseenlaskuehdoissa.

Lainan korko voi olla kiinteä tai vaihtuvaan viitekorkoon sidottu ja se maksetaan vähintään vuosittain. Joukkovelkakirjalainan tuoton määrään voivat vaikuttaa myös emissiokurssi sekä mahdollisesti perittävä merkintä- tai myyntipalkkio. Joukkovelkakirjalainat ovat yleensä vakuudettomia.

Debentuuriksi kutsutaan joukkovelkakirjalainaa, jonka etuoikeus suhteessa liikkeeseenlaskijan muihin sitoumuksiin on heikompi. Suuremman riskinsä vuoksi debentuurin nimellistuotto on yleensä parempi kuin saman liikkeeseenlaskijan tavallisella joukkovelkakirjalainalla.

Vaihtovelkakirjalaina on joukkovelkakirjalaina, jonka haltijalla on oikeus vaihtaa omistamansa velkakirjat liikkeeseenlaskijan osakkeisiin ennalta sovitulla vaihtosuhteella. Vaihtovelkakirjalainan korko on tavallisesti liikkeeseenlaskijan muita joukkovelkakirjalainoja alhaisempi, koska vaihtovelkakirjalainaan sisältyy osakevaihtomahdollisuus.

Erityiset riskit Joukkovelkakirjojen yleinen riskitaso on korkeampi kuin rahamarkkinatuotteissa mutta alhaisempi kuin osakkeiden. Sijoituksen likviditeetti (rahaksi muutettavuus) on yleensä hyvä, mutta lainakohtaiset erot voivat olla suuria. Joukkovelkakirjalainan tyypillisimmät riskit ovat korkoriski ja liikkeeseenlaskijariski (luottoriski).

Osakkeet

Osake on osakeyhtiön liikkeeseenlaskema oman pääomanehtoinen arvopaperi. Osakkeen arvo perustuu kulloinkin vallitsevaan näkemykseen osakkeen liikkeeseenlaskeneen osakeyhtiön arvosta.

Osakkeeseen sijoittaminen oikeuttaa myös yhtiön maksamaan osinkoon.

Noteeratut osakkeet ovat kaupankäynnin kohteena arvopaperipörssissä (julkinen kaupankäynti) tai vaihtoehtoisella markkinapaikalla. Noteeraamattomat osakkeet ovat osakkeita, jotka eivät ole kaupankäynnin kohteena julkisessa kaupankäynnissä tai vaihtoehtoisella markkinapaikalla. Osakkeen tuotto muodostuu osingosta ja mahdollisesta arvonnoususta.

Erityiset riskit Osakkeille on tyypillistä voimakas arvon vaihtelu. Niissä on sijoituskohteena paljon riskiä, mutta niiden tuottomahdollisuus on vastaavasti myös suuri. Osakesijoituksiin liittyy liikkeeseenlaskijariski ja likviditeettiriski erityisesti noteeraamattomissa osakkeissa ja pienemmissä yhtiöissä tai vähän vaihdetuissa osakesarjoissa.

Johdannaiset

Johdannaissopimus on rahoitusväline, jonka arvo määräytyy kohde-etuuden perusteella ja jonka voimassaoloaika on rajattu. Kohde-etuutena voi olla esim. osake, valuutta, korko, hyödyke, luottoriski, indeksi tai tällaisen kohde-etuuden hinnan kehitystä kuvaava tunnusluku.

Johdannaissopimuksia ovat optiot (osto- tai myyntioptiot), termiinit, futuurit, vaihtosopimukset, näiden yhdistelmät ja/tai muut vastaavat sopimukset. Sopimukset voivat olla joko vakioituja, joilla käydään kauppaa säännellyillä markkinoilla ja/tai monenkeskisissä kaupankäyntijärjestelmissä tai vakioimattomia (ns. OTC-johdannaiset).

Johdannaisten voimassaoloaika vaihtelee hyvin lyhyestä useisiin vuosiin. Kohde-etuuden arvon muutoksen eli markkinariskin lisäksi johdannaissopimusten arvoon ja sopijapuolten suoritusvelvollisuuksien määrään, ajoitukseen ja toteutukseen voivat vaikuttaa mm. lainsäädännön muutokset sekä vastapuolen maksukyvyttömyydestä johtuva suorituksen viivästymisen ja luottotappion riski.

Johdannaissopimuksen lopullinen tuotto riippuu kohde-etuuden kehityksestä sekä esim. vakuuden asettamiseen liittyvät kustannukset. Sopimusvelvoite täytetään lähtökohtaisesti toimittamalla kohde-etuus tai suorittamalla sopimuksen arvo rahassa lunastuspäivänä.

Vakioiduilla johdannaisilla käytävän kaupankäynnin edellytyksenä on vakuuden asettaminen. Vakuusvaade perustuu asianomaisen pörssin sääntöihin ja lasketaan päivittäin sijoittajan avoimesta johdannaisasiasta. Vakuusvaateen kasvaessa sijoittaja joutuu antamaan lisävakuutta. Vakuutta saatetaan edellyttää myös muiden kuin vakioitujen johdannaisten kaupankäyntiin.

Erityiset riskit Johdannaisten riskitaso on korkea ja sijoittaja voi menettää koko sijoitetun pääomansa tai asetetun option tapauksessa option asettamisesta saamaansa preemiota suuremman summan. Yksittäisen johdannaissopimuksen ehdot voivat olla sellaisia, että voitto-/tappiomahdollisuus voi kasvaa hyvin suureksi ja tappioriski voi tietyissä strategioissa muodostua teoriassa (kohde-etuuden arvonnousu) jopa rajattomaksi. Toisaalta johdannaisia voidaan käyttää myös kohde-etuuden suojaamiseen, jolloin niiden käyttö pienentää kokonaistiliaseman riskiä. Suurin johdannaisiin liittyvä riski kohdistuu kohde-etuuksien hinnanvaihteluihin, jotka vaikuttavat suoraan johdannaisten arvoon.

Johdannaissopimuksista voi tyypistä riippuen aiheutua sijoittajalle myös muita taloudellisia sitoumuksia tai velvoitteita kuin hankintakustannus, esim. kohde-etuuden luovuttamisvelvoite ja niihin voi liittyä vakuusvaatimus.

Vakioimattomien johdannaissopimusten realisointi kesken sopimuskauden saattaa viedä aikaa ja aiheuttaa odottamattomia kustannuksia.

Johdannaissopimuksen arvo voi muuttua nopeasti ja voimakkaasti, jolloin mahdollinen vakuusvaje voidaan joutua kattamaan lisävakuuksilla. Vakuus voidaan myös joutua realisoimaan.

Warrantit

Warrantti on arvopaperi, jonka arvo määräytyy sen kohde-etuuden arvon perusteella. Johdannaisluonteensa (optio) ansiosta warrantin myyntihinta (preemio) on alhainen verrattuna sen laskennalliseen pääomaan, jolle tuotto eräpäivänä lasketaan. Warrantti tarjoaa tämän johdosta ns. sisäisen vivutuksen ja on tästä syystä esim. kohde-etuusosakkeeseen verrattuna riskisempi sijoitus. Warranttisijoituksella ei ole pääomaturvaa ja warrantista maksettua hintaa ei erääntymisen yhteydessä palauteta.

Warrantin kohde-etuus on yleensä osake tai indeksi, mutta se voi olla mikä tahansa hyödyke, valuutta tai muuhun omaisuusluokkaan kuuluva kohde-etuus. Warranttien sijoitusaika vaihtelee lyhyestä ajanjaksosta useisiin vuosiin. Warrantit voivat olla pörssinoteerattuja tai noteeraamattomia. Noteeraamattoman warrantin liikkeeseenlaskija voi tarjota warrantille päivittäisen ostonoteerauksen.

Warrantin tuotto eräpäivänä määräytyy kohde-etuuden sijoitusaikaisen kehityksen perusteella. Warrantin sijoitetun pääoman tuotto on positiivinen jos ehtojen mukaan erääntymisen yhteydessä warrantin haltijalle tilittävä tuotto ylittää warrantista maksetun kauppahinnan. Warrantti eräännyy arvottomana ja aikaisemmin warrantista maksettu kauppahinta muodostuu sijoituksen tappioksi, jos warrantin ehtojen mukainen tuotto on negatiivinen tai nolla eikä näin ollen warrantin haltijalle erääntymisen yhteydessä tilitetä mitään.

Erityiset riskit Warrantin riskitaso on korkea ja sijoittaja voi menettää koko sijoitetun pääomansa eli warrantista maksamansa kauppahinnan. Warrantin tyypillisiä riskejä ovat kohde-etuuteen liittyvä markkinariski, liikkeeseenlaskijariski ja likviditeettiriski.

Warrantin kohde-etuusriski liittyy hinnoitteluparametrien kehitykseen ja siihen vaikuttavat kohde-etuuden hintakehityksen lisäksi mm. kohde-etuuden riskitaso (volatiliteetti) sekä markkinakorko.

Sijoitusrahastot ja ETF:t

Edellä kuvattuihin rahoitusvälineisiin ja niiden yhdistelmiin voidaan tehdä sijoituksia myös sijoitusrahastojen kautta. Sijoitusrahaston omistavat siihen sijoittaneet sijoittajat osuuksiensa suhteessa.

Sijoitusrahastoa hoitava rahastoyhtiö kerää yksityishenkilöiden ja yhteisöjen varoja yhteen ja sijoittaa ne useisiin eri arvopapereihin, jotka muodostavat sijoitusrahaston. Rahaston säännöistä ja rahasto-esitteestä ilmenevät rahaston sijoitustoiminnan tavoitteet ja rajoitukset.

Sijoitusrahastot jaotellaan sijoituskohteidensa mukaan mm. osake-, korko-, hyödyke-, kiinteistö- ja yhdistelmärahastoihin. Rahastojen-rahastot tekevät sijoituksensa muiden rahastojen kautta. Pääomasijoitusrahastot sijoittavat ei-noteerattuihin sijoituskohteisiin kuten listaamattomiin yrityksiin.

Sijoitusrahastot noudattavat sijoituspolitiikassaan tyypillisesti riskin hajauttamista koskevia periaatteita. Erikoissijoitusrahastot ja/tai vaihtoehtorahastot voivat noudattaa väljempää hajautussääntöjä ja niiden ehdot voivat muutoin poiketa ns. UCITS-sijoitusrahastoista (esim. lunastus mahdollista vain rajoitetuina ajankohtina).

Rahaston sijoitusstrategiana voi olla passiivinen indeksin seuraaminen (indeksirahastot) tai aktiivisella sijoitustoiminnalla (kohde-etuusvalinta, allokaatiomuutokset) vertailuindeksiään korkeamman tuoton tavoittelu (aktiivi-, strategia-, dynaamiset rahastot). Ns. hedge-rahastot pyrkivät absoluuttiseen tuottotavoitteeseen kaikissa markkinaolosuhteissa hyvin erilaisilla sijoitusstrategioilla ja tyypillisesti johdannaisia hyödyntäen (ja voidaan jakaa lukuisiin alaryhmiin kuten long-short-, vipu- ja suoja-rahastoihin).

Voitonjaon perusteella sijoitusrahastot jaetaan voittoa tyypillisesti vuosittain jakaviin tuottorahastoihin sekä yleisempiin kasvurahastoihin, joissa realisoitu voitto sijoitetaan aina uudestaan ja realisoimaton tuotto kasvattaa rahasto-osuuden arvoa. Samassa rahastossa voi olla sekä tuotto- että kasvuosuuksia.

Rahastoyhtiö lunastaa rahasto-osuudet sijoittajalta vaadittaessa ja rahaston ehtojen mukaisesti joko käteisvaroillaan tai myymällä rahaston sijoituskohteita. Rahaston säännöissä voi olla lunastusta rajoittavia ehtoja, esim. lunastus voi olla mahdollinen vain tiettyinä ajanjaksoina tai vasta rahaston sijoitussuunnitelmansa mukaisesti realisoidessa sijoituksensa (closed-end rahastot).

Sijoitusrahaston varoista peritään sen toimintaan liittyvät suorat kulut, kuten hallinnointi- ja säilytyspalkkiot, joiden suuruus vaihtelee rahastosta riippuen ja ne yksilöidään myös avaintietoesitteessä (ns. KID). Sijoittajan tulee tutustua ennen sijoituspäätöksen tekoa sijoitusrahaston sääntöihin (kaikkia Front-rahastoja koskeva yhteiset säännöt ja rahastokohtaiset säännöt), avaintietoesitteeseen ja rahastoesitteeseen.

ETF (Exchange Traded Fund) on pörssikaupankäynnin kohteena oleva rahasto, jonka kurssikehitys seuraa valittua indeksiä tai muuta kohde-etuutta. ETF:t muistuttavat tavallisia sijoitusrahastoja, mutta niitä voidaan ostaa osakkeiden tapaan kansainvälisistä pörseistä. Yleisimmistä sijoitusrahastoista poiketen useimmat ETF:t eivät siis valikoi sijoituskohteitaan, vaan ne pyrkivät ainoastaan sijoittamaan varansa valitun markkinan koostumusta kuvaavan indeksin mukaisesti. Tällaisen passiivisen indeksisijoittamisen ideana on saada sijoitukselle valitun markkinan keskimääräinen tuotto keskimääräisellä riskillä. Tämä voi keventää kuluja, sillä rahaston salkunhoito on vähäistä ja teknistä. Likviditeetti määräytyy muun muassa kohde-etuuden perusteella. ETF-rakenteet vaihtelevat liikkeeseenlaskijakohtaisesti. Jotkut ETF:t sijoittavat johdannaisiin, joiden arvo määräytyy jonkin valitun indeksin mukaan. Tämä voi alentaa sijoittamisen kuluja, mutta myös lisätä riskejä. Nykyään tarjolla on osakkeiden lisäksi muita omaisuuslajeja ja aktiiviseen salkunhoitoon perustuvia ETF:iä.

ETF:stä poiketen tietyt rakenteet (ETN= Exchange Traded Note, ETC=Exchange Traded Commodities) eivät ole rakenteeltaan rahastoja, vaan velkakirjoja, joiden sijoitustoiminnassa ei tarvitse noudattaa sijoitusrahastojen hajautus- ja vakuussääntöksiä. (Jatkossa ETF, ETN ja ETC yhdessä 'ETN-tuotteet').

ETF-rahasto voi omistaa rahaston indeksissä olevat arvopaperit tai rahasto on voinut asettaa vakuuden. ETF-rahastojen sopimusrakenteesta riippuen niihin voi liittyä liikkeeseenlaskijariski.

Erityiset riskit Rahaston riski on yleensä muuten samanlainen kuin rahoitusvälineiden, joihin rahasto sijoittaa varojaan, mutta sijoitettavien varojen hajauttaminen useampaan osin toisistaan riippumattomaan sijoituskohteeseen pienentää rahaston kokonaisriskiä suhteessa yksittäiseen sijoituskohteeseen. Pienin tuotto-odotus ja riski on rahamarkkinoilla (lyhyen koron rahastot) ja suurin riski on johdannaisiin sijoittavalla erikoissijoitusrahastolla.

Rahastot ovat pääsääntöisesti lunastettavissa päivittäin, mutta rahastojen lunastuksia voi olla rajoitettu

rahaston säännöissä esimerkiksi poikkeuksellisten markkinatilanteiden varalta rahasto-osuudenomistajien edun vuoksi tai rahaston harjoittaman sijoituspolitiikan vuoksi. Erikoissijoitusrahastojen osuuksien lunastukset voivat olla mahdollisia vain tiettyinä ajankohtina esim. kerran kuukaudessa tai harvemmin.

Rahasto- ja ETN-tuotteiden riskitaso vaihtelee seurattavan indeksin, kohde-etuuden ja sijoitusstrategian mukaan. ETN- ja ETC- rakenteet ovat velkakirjoja, joihin liittyy aina liikkeeseenlaskijariski. Myös ETF:iin voi rakenteesta riippuen liittyä liikkeeseenlaskijariski. ETN-tuotteisiin voi sisältyä vakuus, joka pienentää sijoitustuotteen (liikkeeseenlaskija-/vastapuoliriskiä).

Osassa ETN-tuotteista on vipuvaikutuksen vuoksi moninkertaiset tuotto- ja tappiomahdollisuudet verrattuna suoraan sijoituksen kohde-etuuteen.

Rahastoihin ja ETN-tuotteisiin voi liittyä asiakasvarojen säilytystä koskeva riski erityisesti silloin, kun se sijoittaa varansa kehittyville markkinoille ja arvopaperien säilytys hoidetaan alisäilytysjärjestelyillä kohdemaassa. Rahastoihin ja ETN-tuotteisiin voi liittyä sisältöriski eli rahaston sijoituskohteet eivät välttämättä vastaa tarkasti esimerkiksi rahaston nimeä tai kohdemarkkinan koostumusta. Niihin voi liittyä myös aktiivisen poikkeaman riski eli rahaston tuotto voi poiketa vertailuindeksistä.

Negatiivista poikkeamaa aiheutuu muun muassa hallinnointipalkkioista ja salkun muokkaamiseen liittyvistä kaupankäynti-kuluista. Likviditeettiriski liittyy erityisesti sellaisiin tuotteisiin, jotka sijoittavat vaihdoltaan ohuille markkinoille. Vastapuoliriski (eli taloudellisen sitoumuksen vastapuolen kyky suoriutua velvoit-teestaan) liittyy jossain määrin kaikenlaisiin sijoitusrahastoihin ja ETN-tuotteisiin esimerkiksi osakelinaussopimusten ja ulkopuolisten palvelujen käytön takia. Erityisesti vastapuoliriski koskee kuitenkin vakuudettomia johdannaissopimuksiin perustuvia rakenteita.

Vaihtoehtoiset sijoitukset

Vaihtoehtoisiin sijoituksiin kuuluvat muun muassa suorat sijoitukset sellaisiin sijoituskohteisiin, jotka eivät ole noteerattuna julkisesti tai monenkeskisessä kaupankäynnissä. Sijoituskohteet eivät ole välttämättä arvopapereita, jotka olisi saatettu yleiseen liikkeeseen ja olisivat suoraan sijoittajien kesken vaihdantakelpoisia.

Näissä erityisesti vaihtoehtoisissa korko- tai velkakirjasijoituksissa Front toteuttaa sijoitukset asiakkaan lukuun, ylläpitää muista kuin arvo-osuusmuotoisista sijoituksista asiakkaan lukuun reskontraa lainasaamisesta ja tilittää sijoitukseen liittyvät suoritukset yksilöidyille asiakastileille. Front ei toimi missään tilanteessa luotonantajana eivätkä asiakasvarat missään tilanteessa ole Frontin taseessa.

Erityiset riskit Pääsääntöisesti vaihtoehtoiisiin sijoituskohteisiin ja erityisesti velkakirjoihin sijoitettaessa sisältyy yksittäisen sijoituksen velallisen maksukyky- tai liikkeeseenlaskijariski, likviditeettiriski ja korkoriski. Ennalta määrätyissä erityistilanteissa tällaisiin sijoituskohteisiin voi liittyä myös ennenaikaisen lunastuksen riski.

Velallisen maksukyky- tai liikkeeseenlaskijariski toteutuu silloin, jos velkasitoumuksen velallinen tai arvopaperin liikkeeseenlaskija ei sijoituksen koron- tai pääoman takaisinmaksun eräpäivänä pysty vastaamaan sitoumuksestaan, eli maksamaan sijoitustuotteen tuottoa tai pääomaa sijoittajalle. Jos velallisen maksukyky- tai liikkeeseenlaskijariski toteutuu ja lainan velallinen tai muun arvopaperin liikkeeseenlaskija joutuu sijoitusaikana maksukyvyttömäksi, sijoittaja voi menettää sijoituksensa sekä mahdollisen tuoton kokonaan tai osittain. Sijoittajan tulee siis sijoituspäätöstä tehdessä ottaa huomioon velallisen tai liikkeeseenlaskijan vakavaraisuus ja siihen liittyvä riski. Velallisen tai liikkeeseenlaskijan riskin arvioimiseksi muussa sijoittajalle jaettavassa myyntimateriaalissa on esitetty velallisen tai liikkeeseenlaskijan taloudellista asemaa koskevat käytettävissä olevat tiedot.

Likviditeettiriski viittaa tilanteeseen, jossa sijoittaja haluaa myydä sijoituskohteen tai -tuotteen ennen sovittua sijoitusajan päättymistä. Tällöin sijoitustuotteelle ei välttämättä löydy ostajaa, tai vaihtoehtoisesti tarjottava hinta ei vastaa sijoitustuotteen todellista arvoa. Sijoituskohteen likviditeettiin vaikuttavat suoraan sijoituskohteen kysyntä ja tarjonta ja epäsuorasti muut tekijät, kuten markkinahäiriöt tai infrastruktuuri-ongelmat, kuten velkakirjan tai arvopaperien selvitysprosessin puutteet tai häiriöt. Jos sijoittaja myy sijoituskohteen ennen sijoitusajan päättymistä, hän ei välttämättä saa takaisin koko sijoitettua pääomaa. Vaihtoehtoisina sijoituksina tarjottuja tavallisia velkakirjoja (ei arvopaperimuodossa) ei lähtökohtaisesti ole tarkoitus ja useimmiten mahdollistakaan siirtää kolmannelle, vaan ne on tarkoitus pitää alkuperäisen sijoitusajan loppuun saakka.

Vaihtoehtoisen sijoittamisen sijoituskohteille ei ole tarjolla toimivaa jälkimarkkinaa, eli päivittäistä kaupankäyntimahdollisuutta (tässä myyntimahdollisuutta).

Korkoriski aiheutuu korkojen muutoksista. Korkoriski tarkoittaa sitä, että velkakirjan tai arvopaperin, erityisesti joukkovelkakirjan, suhteellinen arvo heikkenee koronnousun seurauksena. Korkojen noustessa velkakirjojen laskennalliset tai aidot jälkimarkkinahinnat laskevat ja päinvastoin. Tämä perustuu siihen, että korkojen noustessa velkakirjan omistamiseen liittyvä vaihtoehtokustannus pienenee, koska sijoittajat voivat realisoida suurempia tuottoja siirtymällä muihin, koronnousua heijastaviin sijoituksiin. Korkoriski voi toteutua, jos sijoittaja myy sijoituskohteen ennen eräpäivää.

Vaihtehtoisina sijoituksina tarjotuille velkakirjoille on tarkoitus varsinaisen jälkimarkkinan puuttuessa antaa arvostus perustuen hankintahintaan ja sille velkakirjan nimellisen kuponkikoron kertymisen mukaan maksettavana ja kertyvänä koron yhteismääränä ajan kulumisen mukaan.

Sijoituskohde voidaan ehtojen niin määritellessä lunastaa tai maksaa takaisin ennenaikaisesti velkakirjadokumentaatiossa mainituin ehdoin. Tällaisen ennenaikaisen lunastuksen tai takaisinmaksun yhteydessä sijoittaja ei välttämättä saa takaisin koko sijoitettua pääomaa tai minkäänlaista tuottoa tai mahdollista ennenaikaisen lunastuksen tai takaisinmaksun suorittamisesta muutoin odotettavaa ylimääräistä suoritusta.

ETURISTIRIITATILANTEIDEN HALLINTA

Front Capitalin hallitus on vahvistanut toimintaperiaatteet eturistiriitojen tunnistamisessa ja ehkäisemisessä noudatettavista menettelytavoista.

Eturistiriitatilanteiden hallinnalla pyritään niiden tehokkaaseen ja aktiiviseen tunnistamiseen, ehkäisemiseen ja niiden syntyessä asiakkaan hyvän tavan mukaisen kohtelun varmistamiseen. Eturistiriidalla tarkoitetaan poikkeuksellista sijoituspalvelun tarjoamiseen liittyvää tilannetta esim. asiakkaan ja Yhtiön välillä, johon voi liittyä asiakkaan etuihin kohdistuva merkittävä riski. Eturistiriita voi syntyä myös Yhtiön ja sen henkilökunnan välille, henkilökunnan ja asiakkaiden välille tai asiakkaiden kesken.

Front pyrkii tunnistamaan ja aktiivisesti ehkäisemään mahdolliset eturistiriitatilanteet toiminnan organisoimalla, huolellisella operatiivisella toiminnalla, raportoinnilla sekä henkilöstön koulutuksella. Mikäli suunniteltu liiketoimi arvioidaan mahdollisesta eturistiriidasta huolimatta asiakkaan edun mukaiseksi, tulee kiinnittää riittävä huomio asiakkaan informoimiseen ja liiketoimen raportointiin ja operatiiviseen kontrolliin. Asiakkaan informoinnin tulee sisältää riittävän yksityiskohtaiset tiedot eturistiriidan luonteesta ja sen syistä sekä asiakkaan etuihin kohdistuvien riskien ehkäisemiseksi suoritetuista toimenpiteistä. Mikäli mahdollinen eturistiriita havaitaan liike-toimen suorittamisen jälkeen, tulee asiakasta informoida asiasta viipymättä ja raportoida Yhtiön johdolle.

ASIAKASNEUVONTA, ASIAKASVALITUSTEN KÄSITTELY, KULUTTAJANSUOJA JA OIKEUSSUOJAKEINOT

Mikäli asiakkaalla on kysyttävää palvelusta tai sopimuksista tai näihin liittyvistä ongelmista, asiakkaan tulee aina olla välittömästi yhteydessä Yhtiöön.

Asiakkaan tulee välittömästi ilmoittaa Yhtiölle palveluun tai tuotteeseen liittyvästä virheestä. Mahdolliset valitukset ja vaatimukset virheistä tulee toimittaa kirjallisesti Yhtiölle viipymättä virheen tai muun reklamointiperusteen havaitsemisesta sähköpostitse osoitteeseen info@front.fi tai postitse osoitteeseen: Front Capital Oy / Toimitusjohtaja, Pohjoisesplanadi 35 Ab, 00100 Helsinki. Yhtiö vastaa Asiakkaan reklamointiin kirjallisesti viipymättä asian edellyttämän selvityksen suoritettuaan ja tiedottaa kirjallisesti asiakkaalle valituksen käsittelyprosessista välittömästi valituksen vastaanotettuaan. Hallitus voi päättää valitukseen liittyvän päätöksenteon siirtämisestä itselleen tai antaa käsittelyyn liittyvää ohjeistusta. Kirjallisten valitusten käsittelyyn osallistuu aina Yhtiön toimitusjohtaja ja compliance-vastuullinen henkilö, ellei valitus kohdistu välittömästi heidän toimintaan ja asiakasvalitukset tiedotetaan Yhtiön hallitukselle lähinnä seuraavaan kokoukseen. Valituksen käsittelyssä kuullaan mahdollista Yhtiön henkilöstöä, jonka toimintaa valitus mahdollisesti välittömästi koskee ja kiinnitetään valituksen käsittelyssä erityistä huomiota mahdollisten eturistiriitatilanteiden ehkäisemiseen tai välttämiseen. Mikäli asia on epäselvä tai erityisen monimutkainen, asiakkaalta saatetaan pyytää lisäkommentointia tai selvitystä sekä mahdollisesti tapaamista (aina paikalla toimitusjohtaja ja/tai

compliance-vastuullinen, jos valitus ei koske välittömästi heidän toimintaa) asian selvittämiseksi. Asian käsittelyyn liittyvät puhelinkeskustelut nauhoitetaan ja mahdollisista tapaamisista tehdään pöytäkirja, joka toimitetaan asiakkaalle. Asiakasvalituksen yhteydessä asiakkaan tulee ilmoittaa asiakkuuden nimi (asiakasraportoinnin mukaisessa muodossa sekä valittajan yhteistiedot, mikäli ne poikkeavat ilmoitetuista asiakasrekisterissä olevista tiedoista), yksilöidä mahdollisimman selkeästi virhe tai muu valituksen kohde mukaanlukien sen syntyhetki tai muu merkittävä ajankohta tai -jakso, yksilöidä tuote tai palvelu sekä aiheutunut taloudellinen tappio ja mahdolliset taloudelliset tai muut vaatimukset valituksen johdosta.

Ei-ammattimaiset asiakkaat voivat saattaa yksittäiset erimielisyydet ratkaisusuosituksia antavan riippumattoman Vakuutus- ja rahoitusneuvonta FINEn arvopaperilautakunnan käsiteltäväksi. Valitus tehdään aina kirjallisesti ja sen käsittely on maksutonta. Arvopaperilautakunta voi antaa suositusluonteisen ratkaisun asiakkaan ja sijoituspalveluyrityksen välisessä erimielisyytilanteessa. Palvelu on käytössä kaikille ei-ammattimaisille asiakkaille, jotka ovat asiakassuhteessa palveluja tarjoavaan pankkiin, sijoituspalveluyritykseen tai rahastoyhtiöön. Yhteystiedot: Porkkalankatu 1, 00180 Helsinki, puhelin: 09 6850 120, www.fine.fi.

Kuluttajariitalautakunta antaa ratkaisusuosituksia kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan välisissä riita-asioissa, mutta ei käsittele arvopapereihin, kuten osakkeisiin, obligatioihin tai rahasto-osuuksiin liittyviä asioita. Valitukset tulee toimittaa kuluttajariitalautakuntaan kirjallisina. Yhteystiedot: PL 306, 00531 Helsinki, puhelin 010 366 5200, www.kuluttajariita.fi.

Asiakkaalla ei ole oikeutta perua tässä asiakirjassa kuvattujen rahoitusvälineiden toimeksiantoja Yhtiölle.

MUUTOKSIA JA PÄIVITYKSIÄ

Tämä asiakirja on saatavilla Front Capitalista ja Yhtiön Internetsivuilla: www.front.fi ja valitsemalla sivun alareunasta ”Käyttöehdot ja muu info”.

Muutokset ja päivitykset astuvat voimaan päivä julkaisupäivän jälkeen.